

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre... .. 8 korona	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Félévre... .. 4 "	SZILASSY ZOLTÁN	BUDAPEST,
Negyedévre... .. 2 "	a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének ügyv.-titkára.	IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).
Egyes szám ára 16 fillér.		

Hegedős ének.

Gyökössy Endrétől.

Nyilazó lovas volt az ősöm
Az Etelközben valahol.
Egyszer csak Lehel vad kürtje rivall,
Megindul Árpád magyarjaival
S valami pogány ima után
Az én ősöm is köztük lovagol.

A Duna, Tisza szüzi földjén
Verik a sátrat szaporán.
De a tegezben sírnak a nyilak
S a Pireneus havasainak
Remegő szíve közepéig
Öntik a vért vén Európa porán.

Az én ősöm is köztük harcol.
Porig alázták most a gallt...
Csapata élén visszalovagol:
Krisztusi ének zendül valahol,
Haragot szór rá a pogány szem
S az én ősöm most mégis odatart.

Az áhítatos, tiszta ének
Megejti lelkét valahogy.
Minden üteme szívébe nyilal,
Megáll mogorva pogányaival...
A kereszt intón mosolyog rá,
És ő a végső hangra odarogy.

Alig tud pej lovára ülni:
Lázad alatta a nyereg.
Csak pogány hős ült benne ezelőtt,
Nem szíveli a Krisztus-szeretót...
Lova is gőgös haragot tart:
Komoran lépdel... Most nem enyeleg!

De pogány ősöm elveszett már,
Neki a táltos nem elég.
A hittérítőt hittel követi,
Pedig a vére most is keleti.
Nyugatot a lelkét veszi csak el —
Magyar keresztvíz rá hull legelőbb.

Az én vérem is Kelet vére:
Álmodó, szilaj, fekete.
Arcom lesül az égő nap alatt,
A Kárpát szele fújja hajamat
S remegő szívvel, bizakodva
Szabolcsi lánytól kérdelem: szeret-e?

De lelkem sokszor Nyugaton jár:
Iszsza új idők italát,
A haladás szent fényébe merül
S nem érzi magát ott idegenül,
Szemem is villog a gyönyörtől,
De gúnyt, ős Kelet, nem szór soha rád!

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

vidékének zárt területé alakítását szükségesnek tartja. Hangsúlyozta a miniszter, hogy amint meg tudta védeni a tokaji bor tisztaságát a külfölddel szemben, úgy nem fogja elmulasztani e védelmet más belföldi borok irányában sem. Éppen ilyen megnyugtató választ adott Darányi az érdekeltség többi kívánságait illetően is.

A küldöttség tagjainak alkalmuk volt meggyőződni arról, hogy ügyük elintézése a legjobb kezekben van. Darányi Ignác, aki annyi szeretettel és buzgalommal védi a magyar mezőgazdaság legaprólékosabb érdekeit is, bizonyára mindent el fog követni, hogy a tokaji bor megtarthassa domináló szerepét a világpiacra. És Darányi törekvéseit minden biznnyal támogatni fogják a kormány többi tagjai is, amire biztosítékot kaptak az érdekeltek Wekerle és Kossuth kijelentéseiben.

A katonaszökevények megkegyelmezése.

Országgraszoló kegyelmi tényéről a királynak adnak hírt a hivatalos lapok. Ő felsége megkegyelmezett mindazon magyarországi és ausztriai hadköteleseknek, akik részben a sorozás, részben a katonai szolgálat teljesítése elől külföldre szöktek. Már a koronázó jubileum idejéből származik gondolatja ezen amnesztiának, amelynek kihirdetése imé most, mint a király egészségének helyreállta után történt első ragyobb fejedelmi elhatározása általános örömet fog kelteni mindenfelé.

Évek óta fog Magyarországon a gazdasági és ipari munkaerő és nő a kivándorlás s a kivándorlók, kivált az Amerikába távozók közt ezrivel vannak az olyan fiatal emberek, akik még hadkötelezettségük előtt, sőt hallgatva a szabadelvű párti kormányzati szellem által bűnösen elhanyagolt és rosszul alkalmazott törvények köpenye alatt szabadon garázdálkodó kivándorlási ügynökök csábításaira: a védkötelezettség elől kiszöktek az országból. Kivándoroltak jobb, szabadabb jövőt keresni, de mint a most megindult tömeges visszavándorlás bizonyítja, csalódtak. Szegényen, letört reményekkel jönnek haza véreink, de ezren és ezren künn maradnak még. Szeretnének hazajönni ők is, de nem mernek. Katonaszökevények lévén, félnek az itthon rájuk várakozó büntetéstől.

Ettől a félelemtől felszabadítja őket a király kegyelmi ténye. Ő felsége im egy tollvonással szerez vissza a hazának sok-sok ezer munkáskezet és katonát. Ez a kegyelmi tény nemcsak a király nagylelkűségének új ragyogó megnyilatkozása, de elsőrangú nemzeti és szociális cselekedet-számba is megy, amelynek jótékony

hatását nemcsak a megkegyelmezettek érzik, de hozzátartozóik, szülőik, itthon hagyott családjaik is és meg fogja érezni gazdasági és ipari életünk is, amely ime ezer és ezer munkáskezet nyer vissza. Hála illeti ezért koronás urunkat, de hála illeti azért is, mert kegyelmi tényével újból megmutatta (megcáfolva ezzel bizonyos vádak alaptalanságát), hogy közte és a nemzet közt nincsenek válaszfalak és hogy ő felsége mindenképpen, minden téren Magyarország boldogulását óhajtja.

Németország nemzetiségi politikája.

Kedden nyitotta meg Bülow birodalmi kancellár a porosz országgyűlést a királyi palota fehértermében a porosz király, illetőleg a német császár nevében s már a trónbeszédben és az ahoz csatolt megnyitóban bejelentette a porosz országgyűlésnek ez idő szerint leg-sürgősebb és legfontosabb teendőjét: a lengyelkérdés megoldásának sürgősen szükséges voltát.

A lengyel-ügyre vonatkozó törvényjavaslatra nézve a trónbeszéd azt mondja, hogy „a birodalom keleti részében uralkodó állapotok tanúsága szerint a kormány törvényes intézkedései nem elégségesek arra, hogy e vidéken a német lakosságot hathatósan támogassák és erősítsék. A kormány ezért kényszerítve van, hogy továbbterjedő felhatalmazásokat kérjen.“

Bülow pedig hosszabb indoklásában azt mondotta, hogy a kormány nem törekszik a lengyelek kiirtására, de német szemmel megköveteli azt, hogy megsemmisítsék a lengyeleknek minden olyan törekvését, amely az államszövetségből való elszakadás gondolatából fakad.

Ez a körülmény röviden annyit jelent, hogy a porosz kormány négyszáz millió márkát fog ezúttal a porosz országgyűléstől kérni az u. n. „telepítési alap“ részére, mert az előbbi évek kétszázötven milliós dotációjára kevésnek bizonyult az utóbbi években nagy mérvben folytatott telepítési akció keresztülvitelére.

Ennek az akciónak pedig nem a lengyelek kiirtása, hanem teljes és tökéletes germanizálása a nyiltan bevallott célja.

A hivatalosan működő „telepítő bizottság“ a legutóbbi nyolc év alatt már annyira vitte, hogy az úgynevezett keleti porosz tartományokban, Posenben és Porosz-Sziléziában harminckét német négyzetmértöldnyi területet betelepített német telepésekkel, akik harmincöt telepes községben eloszolva több mint tizenkétezer paraszti birtokot alkotnak s a telepések összes lélekszáma körülbelül százezret tesz ki. S a két lengyel tartományban a művelés alatt álló földterületnek több mint fele, vagyis 2.750,000 hektárból 1.593,000 hektár német kézre jutott, lengyelek kezében pedig csak

Veszünk **luczernamagot**

Arankamentes és **lóheremagot**
nagyarankamentes

a legmagasabb áron.

Lóheremagból kérünk 5 kilós mintát utánvétel mellett.

Magyar **≡**

Mezőgazdák

Szövetkezete

Bpest, V., Alkotmány-u. 31.

1.100.000 hektár van, míg a többi egyházak és erkölcsi testületek bírják, melyek szintén többnyire a németektől függenek.

Ezzel összefüggésben azt is föl lehet említeni, hogy a legutóbbi választásokon ez a birtokarány-különbség a választók számában már annyira feltűnt, hogy a német választók száma a két tartományban 150 százalékkal haladta felül a lengyeleket, holott a lengyel, vend és egyéb nemzetiségű lakosság a németek fölött nagy többségben van.

Portugália forradalom előtt.

A pyrenneusi félszigeten nemsokára — úgy lehet: néhány nap múlva — forradalom tör ki. A másfél év óta lappangó portugál válság elemi erővel tör ki és a hosszú kiméletlen abszolutizmus által meggyötört nép arra gondol, hogy Carlos királyt elkergeti. A helyzet most már kritikussá vált azáltal, hogy a király és a trónörökös közt komoly konfliktus támadt. Lajos Fülöp trónörökös arra figyelmeztette a királyt, hogy hagyjon fel az abszolutizmussal, bocsássa el Juao Franco diktátort és arra kérte, hogy a dinasztia érdekében mondjon le a trónról. Carlos király erre a trónörökösöt egy Lisszabon közelében lévő kastélyba száműzte.

Ez végzetes lépés volt. Ha a király enged a trónörökös kérésének, az országot még mindig meg lehetett volna menteni a dinasztia és a monarkikus elv számára. Így a monarkista politikusok sorra republikánusokhoz pártolnak át, az ország közönsége pedig szinte kivétel nélkül a hatalmas köztársasági párthoz csatlakozik. Ezzel szemben a diktatura a legdrágább eszközökhöz folyamodik. A postán cabinet noirt létesít, Lisszabont állandóan ostromállapotban tartja, exponált politikusokat a gyarmatokra száműz, a parlamentet pedig másfél év óta nem hívja egybe. És mindez azért van, mert az ország nem bírta Don Carlos költségeit fedezni. Alkotmányos ellenőrzés híján a király most szabadon garázdálkodik és ahhoz nyul, azt teszi a magáévá, amit akar. Sokáig ez az állapot nem tarthat. A portugál lakosság a végsőig el van keseredve. A hangulat izzó és a legkisebb incidens is elégséges arra hogy Portugáliában kikiáltásák a köztársaságot és akár véres forradalom árán is elkergezzék a Bourbon-dinasztiát.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Mezei munkások szövetkezetei !

A technika olyan vívmányokkal dicsekedhetik korunkban, hogy talán nincsen semmi, amit géppel elő ne tudnánk állítani. Ez amíg egyrészt az emberi tudás mesés haladását hirdeti, amíg áldásait sok irányban érezhetjük, addig másrészt olyan hátrányai is vannak, amelyeket nagyon meg lehet érezni. A gyáriparnál határozottan előnyös és szükséges a gépek alkalmazása, mert talán kézzel elő sem lehetne állítani sokszor azon finom tárgyakat, mik a gép alól kikerülnek.

A mezőgazdaságnál azonban nem így vagyunk. Ott nincsen olyan munka, amit emberi kéz el nem végezhetne. Ha tehát a gépek a mezőgazdaságnál nyernek alkalmazást, akkor az veszteséget jelent a mezei munkások részére. Már pedig látjuk, hogy a birtokosok országszerte gépeket igyekeznek beszerezni. A mezei munkának az ideje elmúltott fejük felett anélkül, hogy kerestek volna valamit, más munkához pedig nem igen értenek; előzönlük tehát a városokat és szaporítják a proletárok számát. Az ilyen emberek rendszeren elvesztek a társadalom számára.

Ez persze nem jó van így! Mi más lenne, ha ezek az emberek megmaradnának a maguk körében, a mezőn és ott dolgoznának! Pedig ez nem lehetetlen. De hogyan?! Bizony a munkabérből nem igen tudnának megélni! Az igazi törekvés azonban mindig eredményre vezet, megmutatja a kalocsai ker. munkásegylet példája. Amit egy mezei munkás meg nem tehet, megtehetik sokan együtt. Összeállnak és közösen földet bérelnek, amelyen közös megállapodás szerint gazdálkodnak. Rövid időn belül jó sorba juthatnak így a munkások, mert önálló bérlőkké válnak, nem függenek teljesen a munkaadótól, habár reászorulnak arra, hogy másnál munkába álljanak. A kalocsaiak, mezőgyániak és a szakcsiak példája megmutatta, hogy ha a mezei munkások összefognak, közös gonddal, közös fáradsággal megelégedett, boldog életet biztosíthatnak maguknak. És ez a kor követelménye. A sok gép sok munkáskezét tesz feleslegessé, de már most mi legyen azon szegény emberekkel, akik ott kénytelenek hagyni a munkát? Szinte látja az ember, ha egy kevésse gondolkodik, hogy egyedül a szövetkezés teszi lehetővé nekik a megélhetést. Egyedül ezen uton remélhetik, hogy nem kell elhagyniok a mezőt, amelyhez gyermekkoruktól kezdve már úgy hozzászoktak. Nem szükséges, hogy azonnal vándorbotot fogjanak kezükbe, mert munkával itt is meg lehet élni szépen. Földet venni örökáron ilyeneknek nem érdemes, hiszen nem áll annyi pénz rendelkezésükre, hogy ezt tehetnék és így

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ

— SZÖVETKEZETE —

Budapest (Központi Vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda: IX., Imre-utca 4. sz.

☛ Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON. ☛

ÉRTÉKESIT husféléket, baromfit, vadféléket, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és mindennemű ÉLELMICZIKKAT. Hordóbor-értékesítő osztály. Égetett szeszesitalok értékesítése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek!

Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

csak adósságba keverednének. Egy-két évi bérletet azonban mindegyikük meg tud fizetni. Bérlet-szövetkezetet alakítanak tehát és úgy gazdálkodnak. Földet erre a célra könnyű találni, különösen nálunk, ahol az 1906. esztendőben is 600.000 birtok cserélt gazdát. Ugy nagyjából megrajzolva ez lenne a főoka annak, amiért a mezei munkásoknak és a kisgazdáknak szövetkezniök kell. De meg azért is szükséges ez, hogy együtt haladva a korral, esetleg mezőgazdasági gépeket szerezzenek be. Egy ember ezt nem tehetné, míg 30—40 egészen könnyen meg tudja tenni.

Ha szövetkezni, szervezkedni fognak a mezei munkások és kisgazdák, akkor sikerülni fog megmenteni a magyar földet és teljesedni fog gr. Károlyi Sándornak kívánsága, hogy a magyar föld legyen a magyaroké. Maga a kor figyelmezteti a mezei munkával foglalkozókat az egyesülésre. Értsük meg végre, hogy a technika vívmányai miatt a szegény ember csakis összetartva élhet meg, másként elnyomják azok, akik pénzzel rendelkeznek gépek vásárlására. Különösen áll ez a mezei munkásoknál. Földmivelők, földmunkások, kisgazdák a saját érdeketek kívánja, hogy keresztény-szociálistákká legyetek.

Sztankó Albert.

A fiumei vasutasok fogyasztó-szövetkezete. A drágaság enyhítésére a fiumei vasutasok egy évvel ezelőtt fogyasztó szövetkezetet alakítottak, amelynek állami tisztviselők is tagjai. Az alakítás évfordulója alkalmából most Kossuth Ferenc miniszter engedelmével külön huszfogyasztó-szövetkezetet létesítettek, amely november elsején kezdte meg működését. A szövetkezet Fiumében kitűnően bevált, amit legjobban az bizonyít, hogy egyéves főnállása után hatszáz tagja van.

A szövetkezeti törvényjavaslat és a biztosító szövetkezetek. A legutóbbi napokban a szövetkezeti biztosító intézmények vezető egyéniségei között képezte megvitatás anyagát a szövetkezeti törvénytervezetnek a biztosítási szövetkezetekre vonatkozó intézkedései. Ez alapos megvitatás során meg lón állapítva, hogy részleteiben a tervezet egyes intézkedései a biztosító szövetkezetek szempontjából teljesen teljesíthetetlenek. Így például az az intézkedés, mely szerint meghatározott számú résztvevőknek kell jelen lenni a biztosító szövetkezeteknél, ahol például minden biztosító fél egyúttal szövetkezeti tag, megfelelni teljesen képtelenség. Legtöbbben illusztrálja ezt a Gazdák Biztosító Szövetkezete működési köre, amelynek mintegy négy-ötszáz ezer tagját közgyűlésre, egyenként összehívni és ezen nagy számnak arányában a megjelöltek meghatározott számát biztosítani, teljes lehetetlenség. A megtartott szaktanácskozmány egyhangú véleménye szerint a hivatkozott tervezet a biztosító szövetkezetekre nem vonatkozhatik, bár annak szövegében a biztosító szövetkezetek többször és visszatérőleg említettnek és így ezeknek a szövetkezeteknek a működését egy teljesen önálló törvényre kellene szabályozni. A megtartott szaktanácskozmányon az ebben az irányban kidomborodott meggyőződést memorandumba foglalják és azt részletes megokolással illetékes helyre terjesztik fel.

• MI UJSÁG? •

Négy milliós váratlan örökség. Szenzációja van a temesmegyei Mercifalvának. Stefanovits György községi bíróra nagy örökség vár. Stefanovits egyik rokona ugyanis Szerbiában lakott és a foglalkozását olyan sikeresen üzte, hogy négymillió koronára rugó vagyona tett szert, és meghalt végrendelet hátrahagyása nélkül. A négymillió vagyona éppen kapóra jött a szerb kormányra. Egy esztendő sem telt el és a szerb kormány már is konstataulta, hogy Stefanovits végrendelet és örökösök hátrahagyása nélkül hunyt el, tehát vagyona a szerb államkincstáré. Időközben azonban a mercifalvai Stefanovitsnak fülébe jutott gazdag rokonának halálhíre s természetesen a hátrahagyott vagyona nagyságának híre is. Stefanovits, aki közeli rokonságban állott a négymillió halottal, rögtön írt egy belgrádi ügyvédnek, hogy sürgősen küldje el Mercifalvára a milliókat. Kérésére azonban azt a választ kapta, hogy a milliókat elnyelte a szerb államkincstár. Stefanovits ijedtében fellármázta az összes magyarországi Stefanovitsokat, akik közül az örökség hírére hetvennégyen jelentkeztek és elhatározták, hogy be fogják pörölni négymillió korona és járulékaik erejéig a szerb kincstárt. Eleinte valamennyien egyetlen ügyvédet akartak megbízni a per vitelével, de ez nem akart belemenni abba a feltételbe, hogy minden kiperelt tízezer koronából háromezer ötöt illeti, pörvesztés esetén ellenben nem kap semmit. A Stefanovitsok most hetvennégy ügyvédet bíztak meg a pörrel s mindegyik örökös a maga nevében külön pörli a szerb kincstárt.

Hamis kártyagyár Bártfán. A bártfai rendőrség szokatlan üzemet leplezett le a napokban. Horovitz M. Ch. galíciai illetőségű egyén rövid idő előtt Bártfán telepedett le és egy kisebb nyomda létesítésére iparengedélyt váltott. Az iparengedély alapján azután üzembe is helyezte a nyomdát, de abban csak apróbb munkákat végeztetett, inkább a látszat kedvéért, e helyett az esti órákban, jól elzárt ajtók mellett, hamis kártyajátéklapokat gyártott. Ezt a visszaélést már néhány hónapja üzte és igen kiterjedt vevőkörre tett szert, mely könnyen érthető okokból nagy előszeretettel használta a Horovitz-féle kártyákat. A napokban azonban a bártfai rendőrség nyomára jött a visszaélésnek és éjnek idején a helyszínén éppen munka közben jelent meg és nyomban zár alá helyezte az egész kártyagyárat. A bűnvádi eljárás Horovitz ellen folyamatban van és egyidejűleg a nyomozás is folyik a Horovitz-féle kártyák vevőinek felkutatására.

Tűz egy fatelepen. Nagy tűz pusztított minap a fővárosban. Eddig ismeretlen cselédeány könnyelműsége folytán kigyulladt egy fatelep s nagyrészen leégett. A kár közel kétszáz ezer korona. Az elhamvadt fatelep Brettner és Tausz-cég tulajdonát képezte. A cég csak nemrégiben létesítette a telepet a Thököly-út 148. számú telkén. Minap reggel a szomszédos ház cselédsége zsarárnokot dobott a faraktár kerítése mellé. A zsarárnok lángallobbantotta a kerítést, amitől aztán kigyulladt a fatelep. A tüzhöz kivonult négy kerület őrsége Markusovszky segédtiszt vezetésével s az önkéntes tűzoltók. A tűzoltók munkáját nagyon megnehezítette, hogy a felhalmozott különböző épületfaanyaghoz nem lehetett közeledni, mert a tűz kiállhatatlan meleget terjesztett szét. Óriási erőfeszítés árán mégis sikerült

a tűzoltóknak a fatelepnek egy részét, mely mintegy 60.000 korona értékét képvisel, megmenteni. A telep leégett anyagának ára több mint 180.000 korona. A rendőrség nyomozza azt a cselédleányt, aki zsarátnokot a kerítés mellé helyezte.

A mezőn maradt gyorsvonat. A Sátoraljaújhely felől jövő gyorsvonattal könnyen végzetessé válható baleset történt hétfőn este Miskolc és Mezőkövesd állomások között. A mozdony ugyanis egy kocsival lekapcsolódott és elszaladt, a nyílt mezőn hagyva kilenc kocsit telve utassal. Az utasok a kalauzokkal együtt leugráltak a kocsikról s gyufákat gyújtogatva sílbakoltak a töltés mellett, mert folytonosan az a veszély fenyegette a kocsikat, hogy vagy elülről vagy hátulról beléjük szalad egy másik vonat. Lámpájuk csak egy volt, amely a vonat utolsó kocsiján lógott. Azzal intégettek felváltva, a másik oldalon pedig gyújtó-fény jelzéseket adtak. Jó ideig mulattak így a lucskos időben, míg végre a miskolci gyorsvonat odaérkezett. Azt szerencsésen megállították s betolatták a kocsikat Mezőkövesdre. Útközben találkoztak az elszaladt mozdonnyal, amely Mezőkövesden észrevette, hogy egy kis baj történt és az elszakadt kocsi keresésére indult. Budapestre ötnegyed órai késéssel érkeztek meg. Egyéb baj ezúttal nem történt, de könnyen történhetett volna.

Tüntetés az élelmiszer-uzsora ellen. Brünnből írják, hogy a minap délelőtt az itteni nagy téren mintegy 3—4000 emberből álló tömeg gyülekezett, hogy az élelmiszerdrágaság ellen tüntessen. A tüntetők ezután felvonultak a város utcáin és ez alkalommal dalokat énekeltek és különböző kiáltásokat hallattak. A menetben az élelmiszerdrágaságra vonatkozó felírású táblákat hordoztak. Zavargás nem történt.

Az őszi halászat a tatai tóban. A Balaton hasonlíthatatlanul terjedelmesebb, mint a tatai tó, de azért az utóbbinak halászata tömörebb képet nyújt, mint a „magyar tenger”-é. Ugyanis a kerítőháló mindenkor sokkal több halat fog ki a tatai tóból, mint a Balaton hullámaiból. Ennek oka abban is rejlik, hogy a gróf Esterházy-féle tatai hitbizomány értékes részét képező tó gazdag halállományát rablóhalászat nem pusztítja, amit a Balatonról nem állíthatni. Hunyadi Mátyás királyunk kedves tartózkodási helye volt a tatai tó partján épült várkastély, amelynek erkélyéről annak idején egy török követet taszítottak és fullasztották a mély vízbe. Innen pompás látványt nyújtott a mult héten az őszi halászat megkezdése. Az első napon csakis egyetlen „fogás”-t végeztek a 300 öl hosszú kerítő-hálóval, mert ez annyira megtelt hallal, hogy a gazdag zsákmányt estig is alig voltak képesek a halászok bárkáikba helyezni. A földesúr az idén is olcsón engedte át a III-ad osztályú halakat a vevőknek; mert az eleven hal kilogrammját 30 fillérért árulták. Kiváltképp gyönyörű pontyokat és csukákat fogtak; a süllők pedig nagyságra nem különböztek a balatoni nagyhírű fogasoktól, melyek tulajdonképp szintén süllők. Harcsa, dévérkeszeg, balind és nagyobb sügér szintén bőven került zsákmányul. A sikerült halászatban sok száz néző gyönyörködött.

Csendőrök és cigányok harca. Nyitra megye Unin községébe a csendőrrjárőr be akart kísélni a faluházára néhány cigányt, akik lopással voltak vádolva. A cigányok ellentálltak és egyik csendőrt le is ütötték. A másik csendőr ekkor háromszor a cigányokra lőtt. Pollák István és Vasek Kelemen cigányok halva összerogytak. A többi támadó cigányt letartóztatták.

Az ital áldozata. Makón Balász Mihály jómódu gazdálkodó iszákossága miatt hosszabb idő óta pörpatvarban élt családjával és feleségét, gyermekeit el is üldözte a házatól, vagyona a folytonos mulatozás miatt egyre apadt. Minap este megjelent nála felesége és kérlelte, hogy ne hagyja elpusztulni családját. De Balász ittas állapotban baltával kikergette feleségét, maga pedig a padlásra ment és ott fölakasztotta magát.

Gyilkos csendőr. Tarnoból táviratozzák, hogy Fahler csendőrőrmester minap bajonettjével megölte Nikovski János szakácsot és 23 éves mostoha leányát, azután megszökött. A szomszédok azt beszélik, hogy a csendőr megkérte a leány kezét, Nikovski kikoszarazta és Fahler már régen emlegette, hogy boszút fog rajtuk állani. A csendőrök a várostól két kilométernyi távolságban nyomára akadtak a gyilkosnak, aki lelövésével fenyegetett mindenkit s erre egy félszázad katonaságot rendeltek ki Fahler kézrekerítésére. A parasztok is segítettek bekeríteni a gyilkost s mikor Fahler látta, hogy nem menekülhet, föbelötte magát.

Letartóztatott uzsorás. A rendőrség letartóztatta Csillag Ignác sertéskereskedőt uzsoravétség miatt. Eckhardt Tasziló földbirtokos ugyanis feljelentette Csillagot, aki 6000 koronás kölcsönért magyaróvári birtokából akarta kiforgatni a földbirtokost. Eckhardt április havában 1350 koronás váltója ellenében hosszas alkudozások után 400 koronát kapott az uzsorástól s midőn újból megszorult, Eckhardt átadott Csillagnak egy 8500 koronás váltót. Ezért alig kapott néhány száz koronát. A váltót azonban Csillag bekebelezte Eckhardt birtokára s kikötötte, hogy amennyiben Eckhardt eladja birtokát, úgy a tartozás duplájáért kaphatja csupán vissza a bekebelezés alapját képező váltókat. A ravasz uzsorást letartóztatta a rendőrség s most átadták az ügyészségnek.

Abraktakarmány-szállítási kedvezmény. A kereskedelemügyi miniszter a takarmányozási célokra rendelt korpa, olajpogácsa, árpadara, kukoricadara és malomkonkolyra szállítási díjkedvezményt engedélyezett. A díjkedvezmény, mely a m. kir. államvasutak vonalain érvényes, 15 százalékos mérséklésnek felel meg. Ez a kedvezés ez évi november hónap 20-tól visszavonásig, illetőleg április hónap végéig marad érvényben. A kedvezményből ki vannak zárva a határállomásokra, továbbá a Budapestre helyben és Kőbányára helyben rendelt küldemények. A takarmánykereskedők részére szállított erőtakarmány sem részesedhetik ebben a kedvezményben. Az engedélyezett 15 százalékos díjkedvezmény csak oly erőtakarmányküldemények után fog a vasutak részéről alkalmaztatni, amelyek az állattenyésztéssel foglalkozó gazdák részére takarmányozási célokra rendeltettek s amelyet a rendeltetési hely szerint illetékes vármegyei gazdasági egyesület vagy az OMGE által kiállított s a feladás alkalmával a szállítmány fuvarleveléhez melléklendő bizonyítvánnyal kell igazolni s melynek fuvardíját az átvevő fizeti.

Állami aranyéremmel kitüntetett munkásegylet. A napokban bezárult nemzetközi balesetügyi és munkásjóléti kiállításon a hazai és külföldi jeles szakférfiakból alakult bíráló-bizottság az állami aranyéremmel tüntette ki az 1893 óta főnálló Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyezetét a rokkantak, árvák és özvegyek segítése terén kifejtett kiválóan közhasznú tevékenységért. Ezen állami támogatásban részesülő munkásjóléti intézményünk a folyó évben beiratkozott 15 ezer új taggal ötvenezer rendes fizető tagot számlál, alaptőkéje 2.900.000 koronára emelkedett, a legutóbb Ungvárott, Nagyatádon, Rákospányán és Kesz-

helyen alakult új fiókokkal országszerte már 175 fiók-pénztára van. Az egyeslet emberbaráti hivatásának igazolásául főlemlítjük, hogy az 1903-ban elkezdett segítői idő óta eddig több mint százkilencvenezer koronát fizetett ki 249 rokkant munkás és iparos és 61 árva állandó segítésére. Az egyeslet központi irodája Budapest, VIII., József-utca 23. szám alatt, az egyesület saját házában van, ahol fölvilágosítással szívesen szolgálnak.

Hazai beszerzési források. A honi ipar pártolásának eddig legnagyobb akadálya az volt, hogy sem a kereskedők, sem a nagyközönség nem tudták, minő iparcikkeket készítenek már hazánkban és hol szerezhetők be azok. Ezen a hiányon segít most a *Tulipán-szövetség — Magyar Védőegyesület* (Budapest, VIII., József-körút 8. sz., I. 1.), midőn a kereskedelmi m. kir. miniszterium engedélyével 20.000 példányban kinyomatta a m. kir. kereskedelmi múzeum által összeállított „*Hazai ipari beszerzési források*” című címtárat és azt 1 korona kezelési és szállítási költség előzetes beküldése mellett bárkinek is megküldi. A 228 oldalas ipari címtár 5000 oly ipari készítményt sorol fel, a melyek az országban már készülnek. A címtár beosztása igen gyakorlatias, mert a „*Mi készül az országban?*” című fejezet betűsorrendben nevezi meg a honi cikkeket és egyúttal közli azokat a sorszámokat, a melyek alatt az illető cikkek az iparágak szerint csoportosított címtárban könnyű szerrel feltalálhatók. Az 1 korona díj az egyesület központjához Budapest, VIII. ker., József-körút 8 sz., I. 1., akár bélyegeken, akár postautalványon küldhető be a megrendelő nevének és pontos címének megjelölésével.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZELEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekefej.
Porvédő kerekek.
Aczél gerendely.

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetük.

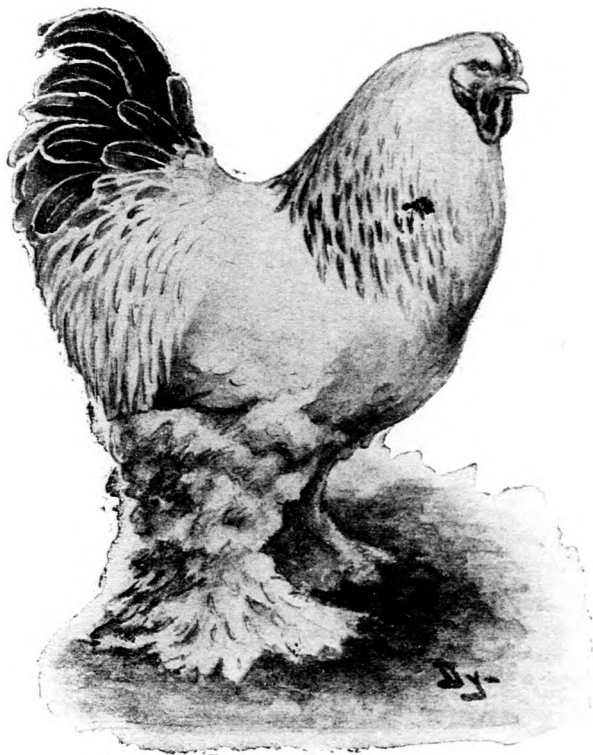
Rövidített levélczím:

„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyczím: „AGRARIA” Budapest.

Világos brámatyúkokról.

Körülbelül 20 évig tenyésztették nálunk a világos brámatyúkokat, a melyeknek szép példányát mutatja be mai képünkön ábrázolt brámakakas. Ez a tyúk fajta igen nagy testével, szép küllemével és jó tulajdonságaival tűnt ki, bár tagadhatatlan, hogy sok hibája is van, ami miatt mint gazdasági baromfi nem vált be teljesen nálunk. A világos brámatyúkok első pillanatra igen

Világos brámakakas.

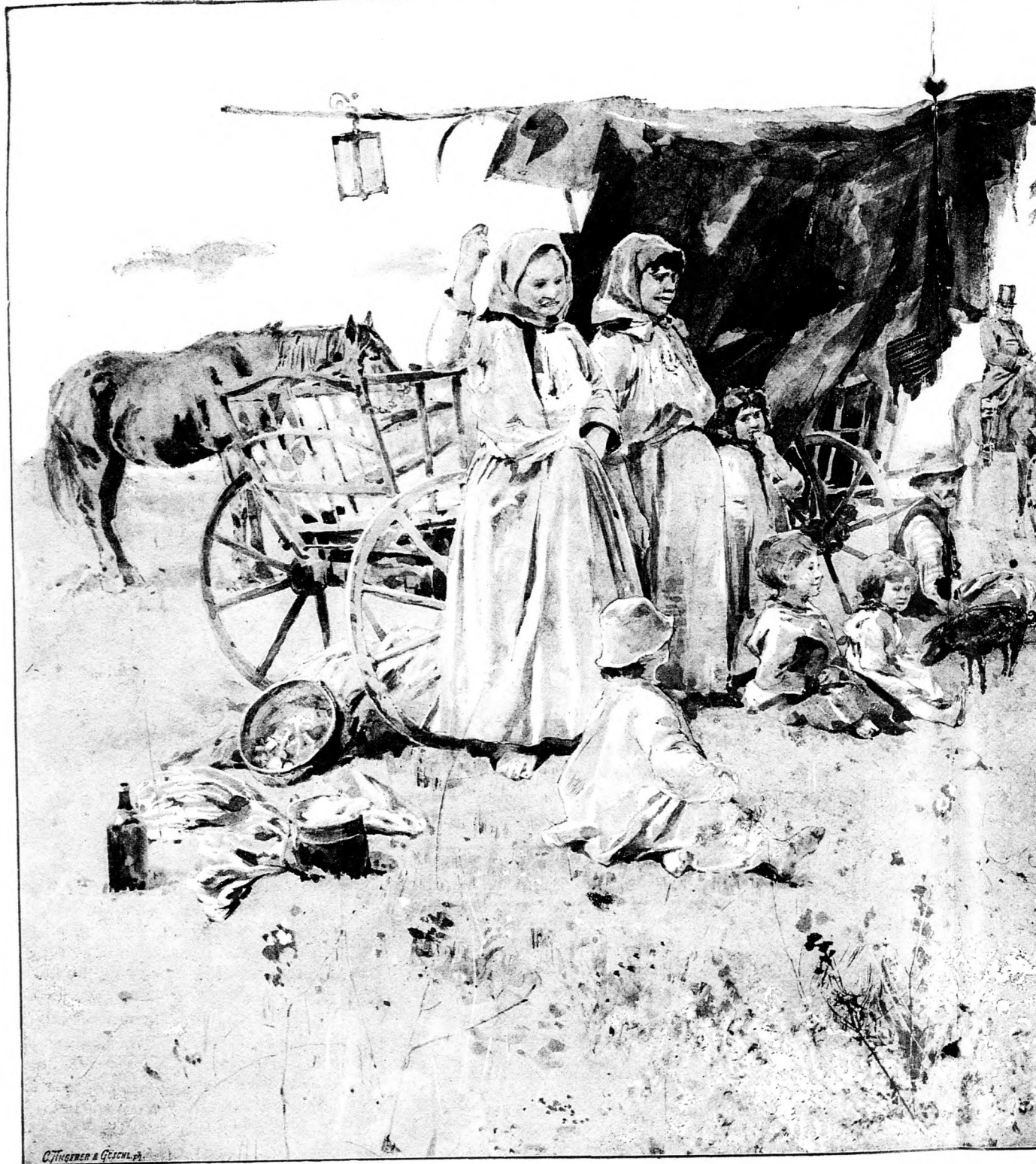
hasonlítanak a kokin-tyúkokhoz, mégis ezeknél valami-
vel magasabbak, testrészeik egymáshoz arányosabbak
és kerekdedebbek. Lábaik erősen tollasak még a 4—4
újjat sem véve ki; ez a tulajdonságuk egyik igen nagy
hátrány gazdasági szempontból. Bár jó tojók és jó
költők, azonkívül nagy testük lévén, igen jó húsbaromfiak
is, igényes, az időjárás iránti nagy érzékenységük miatt
nem tudott nálunk általánosan elterjedni, és ott, ahol
kellő tartásban nem részesültek, jó tulajdonságaik vissza-
fejlődtek. Mégis 20 évi szereplésüknek nyomait látjuk
baromfitenyésztésünkben, mert keresztezésekre kiválóan
alkalmasnak bizonyult. Kistestű, hízalásra kevésbé
alkalmas magyar tyúkjainkat a brámatyúk 20 éves
szereplése alatt igen kedvezően javította meg. K.

A nyúlragás ellen való védekezés.

Ismeretes dolog, hogy a nyulaknak gyomorszerű
cservasra van szükségük, amely a tölgy-, kőrisfa, mo-
gyoró-, alma- és körtefa kérgében fordul elő. A szilva-
és cseresznyefákat csak akkor támadják meg, ha az
előbb említett fákra nem akadnak. Tehát gondoskod-
nunk kell arról, hogy a nyulak rendelkezésére álljon

Gyümölcsstelepeken, hegyoldalokban és gyümölcsfasorokban, szóval mindenütt, ahol a vadnak alkalma nyílik kárt tenni, időnként ki kellene metszeni a fa koronájának felesleges ágait, ezeket ott a földön hagyni és időnként ezt a munkát megismételni. Ez különösen

ellenőrizni, hogy ez a védőburok jól illeszkedik-e oda. Mily gyakran fordul elő, hogy ősszel a fakorong föléjárása alkalmával fölfelé tolatik a drótnadrág és ismét letolni elfelejtették és most ott ül a nyúl a nyitott helyen és körülragja a nagy gonddal nevelt fát, az

Czigánykaraván

akkor szükséges, ha frissen esett hó az ágakat befedi. Ha a felülre fordított oldal le van rágva, akkor megfordítjuk az ágakat. Ez oly szer, amelynek segítségével legalább némileg megvédhetjük a fák törzsét.

Fiatal ültetéseknél minden fának drótnadrággal kell ellátva lennie. Azonban éppen azt kell télen gyakran

alkalmazott drótnadrág dacára. A fának szalmával és szűrő galyakkal való bekötözése igen sok időt vesz igénybe és ha nem alkalmazzák elég lelkiismeretes, nem biztosítja a kellő sikert. A drótnadrágot a legjobb védőszernek tartjuk; idővel, amikor a törzs terjeszkedik, s a drótnadrág szűk lesz, gyűjtjük azokat össze, húzzuk

fel őket borsóágyakon a verebek és galambok ellen való védelmül, vagy ha még használhatók, alkalmazzuk fiatal új ültetvényeken a fák törzse körül.

Hajdanában, amikor még elég munkás állott rendelkezésünkre, a törzseket mézstejjel mázoltuk be, amelybe

A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete f. évi november hó 15-én tartotta 111. igazgatósági gyűlését *Laehne* Hugó igazgató-elnök, orsz. képviselő elnöklete alatt. Az elnöki jelentésben *Laehne* Hugó igazgató elnök megemlékezett a június

Czigánykaraván.

marhavért és bűzös állati olajat kevertünk. Ez a bevonás egyúttal elöli a hasadékokban ülő rovarokat és az állati olaj és marhavér szaga távol tartotta a rágesálókat. Kinek áll azonban erre a munkára elegendő munkás rendelkezésére?

G. T.

hó 2-án tartott közgyűlésről, melyen 1200 kiscgazda tag volt jelen. Az ez alkalommal tartott tárgysorsjátékon nagyobb összegű gazdasági eszközök és gépek lettek kisorsolva. Tartott az egyesület 4 községben tenyész-állatdíjazást, midőn pénzdíjakban 1815. korona és 27 díszoklevél levél lett kiosztva. A baromfitenyésztés

ez a fakéreg és mégis egyidejűleg megvédjük fáinkat. fejlesztése céljából nagyobb mennyiségű nemes baromfit osztatott ki. — Egy gazdasági pénztár létesülése iránt kifejtett működés sikerrel járt, amennyiben a *Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár* okt. 30-án megalakult K. 200.000 alaptőkével s működését f. é. december hóban meg fogja kezdeni. A takarékpénztár célja lesz a kisgazdasztály hiteligenyeinek kielégítése s mezőgazdasági és a mezőgazdasággal kapcsolatos ipari és kereskedelmi célok előmozdítása. Közvetített az egyesület tagjainak 35 vagon műtrágyát s kiszolgált a minisztériumnál 24 gazdaköre részére 100—100 kötetből álló népkönyvtárat. Allást foglalt az egyesület a gazdatársadalmat érdeklő számos fontos kérdésben. A kisgazdák állattenyésztésének emelésére elhatározta az egyesület tagjai részére az orsz. szarvasmarhatenyésztési alaptól nagyobb összegű olcsó kölcsönt vesz fel, melyet a tagok 5 évi törlesztésre kapnak. Kisziközöl tagjai részére a kormánytól yorkshirei sertéseket egy évi kamatmentes visszafizetésre. Felkarolja a nemes baromfi és házinyul tisztán való tenyésztését s e célból tagjai közt nagymennyiségű nemes baromfi- és házinyultörzset oszt ki továbbtenyésztésre. Rendez az egyesület az idén is 100 népies előadást, valamint 6 háziipar-tanfolyamot, melyeken a tagok a kosárfonást, nádfonást és fafaragást fogják szakértő mesterektől elsajátítani. Létesít az egyesület egy gazdasági vándortanítói állást Sopron székhelyvel, hogy a soproni fiókinzetet vezeti, egyszersmind állandóan ápolni fogja az egyesületi tagokkal az összeköttetést és azok ismereteinek fejlesztésére a községben előadásokat fog tartani. Az egyesület tagjainak száma a legutolsó igazgatósági gyűlés 105-tel szaporodott. Jelenlegi taglétszáma 2816. Az igazgatóság nevében a sikeres működésért és kiváló munkaprogramért *Pulay József* címz. kanonok mondott az elnökségnek köszönetet.

A nemzetközi baromfikiállítás. A Budapesten november 28-tól december 2-ig tartó nemzetközi baromfikiállítást 28-án délelőtt előkelő és nagyszámú közönség jelenlétében nyitotta meg a miniszter. Jövő számunkban részletesen megemlékezünk a kiállításról, most csak annyit kívánunk konstatálni, hogy a fajbaromfitenyésztési akció megindulása óta hasonló nagy és gazdag kiállítás nem volt még Magyarországon és ez a legkedvezőbb alkalom a magyar fajbaromfitenyésztés összehasonlítására. A budapesti nemzetközi baromfikiállításon a külföld és főképpen Ausztria, Németország, Olaszország és Oroszország hírneves baromfitenyésztői is részt vesznek. De a nemzetközi mérkőzésből a magyar tenyésztők sikeresen kerültek ki, ők nyerték el a díjak legnagyobb részét.

PÉTERFY bácsi MESÉI.

Karácsonyra jó gyermekeknek legszebb ajándék.

Székely mesék	50 kép
Virág mesék...	32 kép
Czigány mesék	41 kép
Petőfi regék...	4 kép

Színes kötésben darabja: **1 K.**

Czím: Péterfy Tamás Író. Bp. IX., Köztelek.

• MULATTATÓ •

Edison élete.

Ha mindazt, a mit Edison Tamásról eddig irtak és nyilvánosságra hoztak, összegyűjtenék, s könyv alakjában kiadnák, legalább ezerkötetes munka lenne belőle. És mégis most Londonban Hatvan év egy föl-találó életéből címen új könyv jelent meg Edisonról. E könyvről azt tartják, hogy talán a legjobb mind között, a melyet az amerikai tudós életéről eddig irtak.

Edison 1847-ben született az ohioi Milano városban, a hová atyja kilenc évvel azelőtt a kanadai Papineanforradalomban való részvétele után menekült. Az öreg Edison tekintélyes kanadai földbirtokos volt, de politikai vétség miatt mindenét oda kellett hagynia.

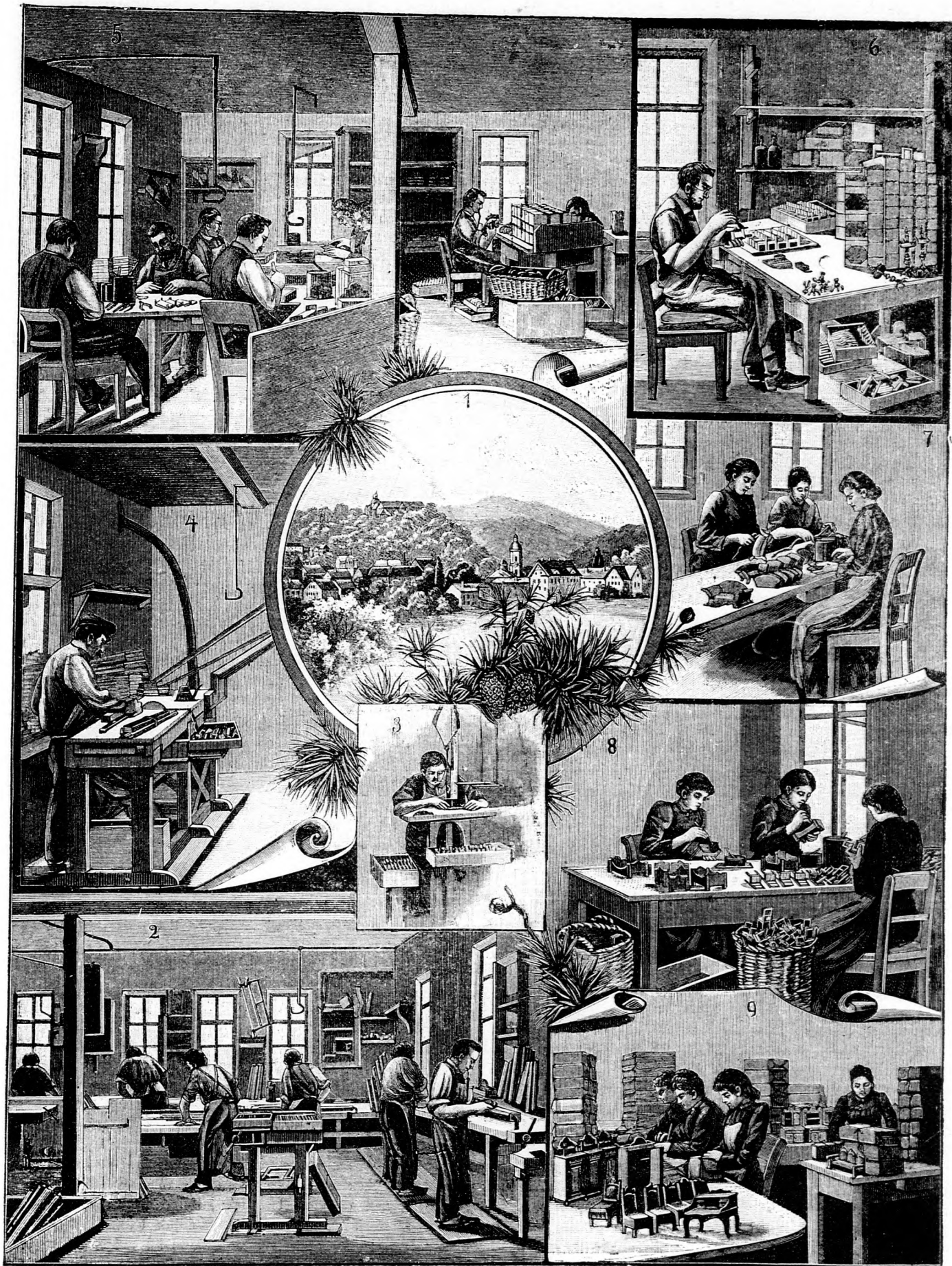
A fiatal Edison tizenegy éves korában, hogy szűkös családján segítsen, rikkancs lett. Az ujság mellett cukorsüteményt is árult a Grand Trunk-társaság vonatain Port-Huron és Detroit között. A vasuti mozgópostakocsiban volt egy üres szakasz, a mit semmire sem használtak. Ez lett az ő üzlethelyisége s egyuttal nyomdája is. Szombatonként — mikor több dolga volt — egy barátjának a segítségét vette igénybe, s míg az ujságot és süteményt árult, ő szorgalmasan nyomta a *Wekly Herald*-ot. Ebből a foglalkozásból havonként kilenc font tiszta haszna volt.

Edison már mint rikkancs érdeklődött az elektromosság iránt. Valami éjjeli alkalmazást kapott a port-huroni állomáson, napközben pedig tudományos vizsgálódással töltötte idejét. Természetesen éjjel fáradt volt, megesezt, hogy elaludt, s megbüntették. Tudományos kutatásait azonban semmi áron sem akarta abbahagyni, s hogy máskor rajta ne kapják, egy kis készüléket — talált föl. Ez a készülék félóránként automatikusan jelzést adott a kocsimesternek, aki szentül meg volt győződve, hogy Edison ébren van, pedig ő édesen aludt s csak a vonatok érkezése előtt keltette föl az ébresztő órája. Egyszer azonban a kocsimester mégis rájött a turpisságra. Unalmában lesétált Edison bódéjájáig s elszörnyűködve látta, hogy a fiatal váltóór mélyen alszik, mialatt a ravasz kis szerszám hűségesen adta a jeleket. Dühösen rázta föl a szegény fiút, aki másnap más foglalkozás után nézhetett. Port-Huronból Larniába került Edison, ahol a vasuti állomáson mint távirófelvigyázó kapott alkalmazást. Itt is akadt baja. Kísérletezés közben elfelejtett egy vonatot megállítani, a melylyel szemben másik vonat közeledett. Edison föllismervén a veszedelmet, rohant a vonat után, s búzgón fohász kodott magában, hogy a veszedelmet még idejében elhárítsa. Ez persze hiú remény volt, s nagy szerencsétlenség történik, ha a mozdonyvezetők nem fékeznek idejében. Edisont e szolgálati mulasztása miatt állásából nyomban elbocsátották. Összeszedte cók-mókját s visszatért Port-Huronba.

Nemsokára ezután befejezte első találmányát, egy hangfölfogó gépet. A találmányt Washingtonban vizsgálták meg, de — ámbár ügyes voltát egyhangulag elismerték — nagyobb figyelmet nem keltett.

Első igazi sikerét a táviró kapacitását megnagyobbító kvadruplexszel érte el, a melyért hater ezer font sterlinget kapott.

Később Bell telefonját tette használhatóvá. A szabadalom körül Bellel pörre került a dolga. Bell nagyon kapzsi ember volt, s midőn Edison az új telefon

Gyermekjátégyártelep és munkaműhelyei.

jövedelmének tizedrészét ajánlotta föl neki, visszautasította. Akkor egy évben 20 font sterling volt ez a tizedrész, tizenöt év múlva pedig háromszázezer font.

A telefon után jött a villamos lámpa, s ennek föltalálását követte a fonográf. Az első fonográfot tizenhárom óra alatt készítette Edison egyfolytában. Érdekes kis epizódot ír le a könyv, ami Edison egyik vendégével esett meg, aki éppen az első fonográf idején volt nála látogatóban. A hálósobában Edison egy kisebb fonográfot rejtett el, mely alig hogy a vendég az ágyába bujt, sí i hangon megszólalt:

— Tizenegy óra; még egy órád van hátra.

A vendég ijedten nézett körül, de miután meggyőződött, hogy sem a szekrényben, sem az ágy alatt senki sincs, kissé megnyugodott. Álom azonban nem jött a szemére. Éjfélkor aztán még mélyebb és még vérfagyasztóbb hang hallatszott:

— Tizenkét óra; készülj a halálra!

Ez már több volt, mint a mennyit valaki elviselhet. A mi emberünk rémülten rohant ki a szobából, egyenesen Edisonhoz, aki kacagva fogadta s megmutatta neki az új gépet.

A fonográf után következett a mozgó-fénykép, mely hihetetlenül gyorsan vált népszerűvé s ma a nagyvárosi nép egyik legfőbb szórakoztatója.

Eme csodás alkotásai után Edison ma sem pihen, hanem újabb találmányokkal foglalkozik. Hihetetlen energiával képes harminc óra hosszát egyfolytában dolgozni, s e mellett olyan edzett ma, hatvan éves korában is, hogy a legnagyobb hidegben sem visel felsőkabátot.

Villamos kivégzés.

Egy Freudenthal nevű német professzor, aki tanulmányúton járt az Egyesült-Államokban, ez alkalommal végignézett egy villamos kivégzést is, melyet az auburini (New-York) állami börtönben hajtottak végre.

Megfigyelései annál érdekesebbek, mert eddig idegen embernek nem volt módjában közvetlen tapasztalatokat szerezni a villamos kivégzés előnyeiről és hátrányairól. Freudenthal följegyzéseket tett tapasztalatairól, amelyek szerint az egész művelet gyorsan folyt le. A halálraítélt — úgymond — egy harminc éves sápadt arcú férfi, nyugodt tartással ült bele a „chair“-be, egy karosszékbe, amelyhez egy pillanat alatt oltacsatolták testét, karjait és lábait. Kopaszra nyírott fejét hátra hajtották, állára bandaget alkalmazták, azután egy ércsapkát tettek a fejére, amelyre egy, a tetőről alácsüngő drótvezetékert erősítettek. A deputy (a börtönigazgató) intésére a hóhér fordított egyet egy csavaron s az áram megindult. Az elítélt mélyet sóhajtott s egész testében összerázkódott. Az 1780 Volt erejű áramot jó félpercig bocsátották reá, azután csökkentették az áramot, majd ismét teljes erejére emelték. Most még egyszer meg rázkódott a test. A börtönorvos odalépett hozzá s a hallgató csövel megvizsgálta a szívét. Majd ugyanezt cselekedte egy jelenlevő másik orvos is, mire újabb villamos ütést mértek a testre, amely még egyszer összerázkódott. Újabb megfigyelés után a börtönorvos kijelentette, hogy az eljárás befejeződött, az ítélet végre van hajtva.

Hat óra után öt perccel léptünk a terembe, három perc múlva kapta az elítélt az első villámütést s újabb hét perc múlva már be is fejezte a deputy az eljárást, mely így midősze tíz percig tartott. A holttestet erre felboncolták és oltatlan mésszel leöntve eltemették. A testen az utolsó áramütés után semmiféle mozgás nem volt észlelhető. Látszólag változatlanul ült a székben.

A deputy arra a kérdésre, hogy miért kellett többször is alkalmazni az áramot, azt felelte, hogy a törvény előírása szerint mindaddig kell alkalmazni az áramot, míg az elítélt meg nem hal. Azonban már az első ütés után is beállt vagy a halál, vagy legalább a teljes érzéketlenség, amint ezt a lovakon végzett kísérletek bizonyítják.

A nézőre a villamos kivégzés nem hat oly brutálisan, mint az akasztás, vagy lefejezés, de viszont bántó a bizonytalanság érzete afölött, hogy mikor áll be a halál? Ugy tűnt fel, hogy a szív működésben volt még az orvos első vizsgálata alkalmával, ami pedig mindig elég hosszú időt vett igénybe. Azután annak a lehetőségére sincs kizárva, hogy az elektromos áram csak tetszhalált idéz elő s úgy látszik, éppen erre való tekintettel rendelte el a törvény a rögtöni boncolást és a testnek oltatlan mésszel való leöntését. Míg tehát a villamos kivégzésnek megvannak a maga külső előnyei, ezekkel olyan aggályos jelenségek állanak szemben, amelyek mindenesetre megfontolást érdemelnek.

APRÓSÁGOK.

Halászbabonák. A legrégebb időktől fogva voltak halak, melyeknek titokzatos erőt tulajdonított a néphit. A régi Egyiptomban az angolnát tisztelték istenség gyanánt s Új-Anglia lakosai közt ma is általános szokás a tőkehal fejéből szerencsehozó csontot hordozni magánál. Az igaz, hogy ez a babona könnyen érthető is, mert a tőkehal valósággal szerencsét hozott Új-Angliára. A kik nagyon hajhászszák a szerencsét, azok két ily csontot is hordanak magokkal, csak hogy ez esetben mindkét csontnak ugyanazon halból kell származni. A bűvös csont igen vékony, csak háromnegyed hüvelyk hosszú és színe fehér. Mindazonáltal még ma is az angolna az, a melynek képzelte tulajdonságaihoz a legtöbb balhit fűződik. Ha az ó-korban származását mitológiai magyarázatokkal hozták összeköttetésbe, úgy ma viszont bőrének tulajdonítanak rendkívüli hatást csúsz és görcsök ellen. A Déli-tenger szigetlakói a bibliabeli kígyót is angolnával cserélték fel s azt hiszik, hogy ez a hal volt az, mely Éva anyánkat az alma megízlelésére csábította. De mint mondtuk, különösen a gyógytudományban játszik az angolna jelentékeny szerepet, úgy hogy friss angolna-bőrből készített harisnyakötőt tart a skót köznép ma is a leghatásosabb kúrának ficzomodás ellen, sőt a nők óvszernek is használják azt ugyane baj megelőzésére.

Angliában az angolna májából készült port sokáig jó hatásúnak hitték sükettség esetében s a lázt is ezzel űzték el. Newyork régi napjaiban pedig a holland települők a hajra tartották jónak az angolnabőrt. Viszont azonban meg kell adni, hogy az ellenkezőre is van példa s a középkorban például komolyan állították, hogy a ki angolnát eszik, elrontja a hangját.

Sok babonás hit fűződik a heringhez is. Egész sereg azoknak a száma, a kik rendületlenül ragaszkodnak ahhoz a meggyőződésükhez, hogy újév napján heringet enni szerencsét hoz. Ennek is megvan azonban a természetes magyarázata. A hering ugyanis ezer és ezer embernek képezi fő táplálékát: tehát a kinek év elején is van még heringje, valószínű, hogy nem hal egyhamar éhen. Különbösen sok régi halász szerint a vörös hering csúsz ellen is kipróbált jó szer.

Vannak, a kik némely hálnak prófétikus erőt tulajdonítanak. A Hawai-beliek az alalowa nevű hal tömeges jelentkezéséből a királyi család valamely tagjának közelgő halálára következtettek. Mivel azonban már nincs királyi családjuk, tehát ez a naív hit is alapját veszítette. Sőt mivel az alalowa húsa igen ízletes, ennél fogva gyér jelentkezését rossz híre daczára igen szívesen fogadják.

A tőkehalról az a vélemény, hogy vihar előtt apró köveket nyel. Más halakból is következtetnek az idő változásaira, úgy hogy ha például felszökik a vízből, esőt jósolnak, vagy pedig a hasukon levő bőr vastagságából szigorú tére vonnak kilátásokat.

Kocsikerék és palack papirosból. „Ha nem lesz vas, lesz — papiros.“ Ez az anyag napról-napra nagyobb tért hódít az iparban. Már régen kinőtt abból a szerepéből, hogy könyv alakjában az emberi eszmék terjesztője legyen, vagy hogy bankjegy alakjában a gazdagságot és az arany értékét szimbolizálja; ennél már sokkal fontosabb szerepkör jutott neki osztályrészül, mely szerep, ha nem is annyira dicsőséges, de minden esetre nagyon változatos. Ez az anyag, melyből Európában ez idő szerint még csak hamis gallérokat és kézelőket gyártanak, Új-Zélandban már házépítésre szolgál. E távoli szigetország építései, ime, már megoldották az olcsó lakás kérdését. Most pedig egy amerikai feltaláló a papirosanyagot ezertonnás hidraulikus nyomásnak teszi ki s az így keménynyé vált papiros jövőjének egy új perspektívája nyílt meg. Nagy városokban megfizethetetlen előnye lesz majd az, hogy a vas helyett papirospánttal ellátott kerekek nem ütnek zajt. Még egy, nem kevésbé fontos szerep jutott a papirosnak a palackgyártás terén. Ennek a híre ugyancsak Amerikából érkezik s ha hinni lehet neki, úgy az üvegből készült palackok ideje lejárt. A föltaláló ma még szerényen, csupán a tej szállítására szánta a papiros-palackokat, de bizonyosra vehető, hogy ez irányban való alkalmazása nemsokára kinő ebből a szerény szerepkörből. A Chamber's Journal ismerteti a papiros emez újabb alkalmazását és nagy jövőt jósol neki. Veszélyes lehet ugyanis a tejet olyan üvegbe zárni, amely már használatban volt. El sem hinnők, mily nehéz a használt üvegek alapos és csiramentes kitisztítása. Nos, a papiros-palackot nem kell kimosni, hanem el kell — dobni; elég olcsó lenne arra, hogy minden alkalommal új palackot használjunk. A palackok készítése módja a lehető legegyszerűbb: a kész papiros-palackokat paraffinba mártják s azután nagyon magas hőfoknak teszik ki. A papirosanyag átvivődik a paraffintól, amely azután áthatatlanná teszi s ami a fő, teje semmiféle káros hatással nincsen. Ez pedig nagyon fontos kellék, mert nem lennének kitéve ezután azoknak a hátrányoknak, amelyekkel a felületesen kimosott tejesüvegek használata jár.

Ahol nincs börtön. Börtön nélkül csak olyan hely lehet meg, ahol nincs bűnös és bűnbe az ember csak olyan helyen nem esik, ahol nincs inség, nyomoruság és szenvedelem. Ahol van miből megélni mindenkinek, ahol kevéssel beérik s a vér se forrong tulságosan. Szóval, ahol szerény, nyugodt és jóérzésű emberek laknak. És ilyen hely is van. Ez a hely természetesen nem is valami gazdag, földje szűken terem és levegője zordon, könnyen rajta az ember meg nem él. Izland szigete ez, ahol nincs börtön, mert nincs bűnös ember, akit bezárni kellene. Ezer esztendő alatt csak két lopás történt a becsületes szigeten. A két tolvaj közül is csak az egyik bennszülött.

Kegyetlenül bánt vele a sors, felesége beteg volt, gyerekei éheztek és ő — juhot lopott, hogy éhen ne vesszenek. A tette kiderült és büntetése — a szegénye volt. A másik tolvaj, a beköltözött, szintén juhot lopott, de nem egyet, hanem tizenhetet és nem is inség hajtotta a bűnbe. Ezt arra ítélték, hogy a lopott jószág árát fizesse meg, házat, földjét adja el és pusztuljon a szigetről, ha az élete kedves. El is kotródott onnan. Biróság azonban természetesen van Izland szigetén, de csak polgári. Elsőfokú biróság a kerületi biróság, másodfokú a Reykjavik-ban székelő hármastanács, a legfőbb biróság a kopenhágai főtörvényszék, mert Izland Dániához tartozik. Még egy hely van, ahol nincsen börtön. Ez a Lapári szigetcsoportban fekvő Panarisziget. Ezen a szigeten a koldust se ismerik.

Némák-e a halak? A mint tudjuk, a hal régidő óta a némaság symboluma. Minden nemzet közmondásába átment már, hogy a hallgatásnak a hal a prosopopoeiája. Most azonban ezt az ezeréves hiedelmünket meggingatja egy előkelő tudós, Kölliker, a nápolyi zoológiai intézet igazgatója, a ki elég merész kijelenteni, hogy a hal állítólagos némasága egyszerűen mese. Ellenkezőleg, a halak is képesek, mint a crustaceák, bizonyos döngicsélő hangot adni, csak hallóérzékeink hiányossága az oka, hogy ezeket nem halljuk. De egy speciális microphon segítségével meggyőződhetünk arról, hogy a halaknak is van hangja. Tehát nem lehet ezentúl azt mondanunk, hogy „hallgat mint a csuka“, mert ha hangjok van a halaknak, akkor kétségkívül beszélnek is egymással. Csak azt volna még jó tudni, hogy vajjon ez a nyelve a halaknak valami esperantoféle világnyelv-e, vagy pedig megvannak a maga külön tájszólásai és dialektusai? Ki tudja: mily világrengető philológiai tanulmányokra fog még vezetni ez a fölfedezés? Szegény Buffon, hogy ezt nem érthette meg!

KÉPEINKHEZ.

Gyermekjátékgyár-telep. Milliókat áldozunk évente a külföldnek gyermekjátékokért, pedig csak egy kis élelmesség és jóakarát kellene hozzá és meghonosítható volna nálunk is ez az iparág, amely téli időben foglalkozást nyújtana a szegény népnek. Mai képünkön egy gyermekjátékgyár-telepet és munkaműhelyeit mutatjuk be.

Cigánykaraván. A falu végén sátort ütött Fáraó népe. Tüzesvérű paripák vannak az uraság kocsija elé fogva, aki éppen a karaván mellett hajt el. Nosza felhasználja ezt Fáraó serege s egy kis „lázsiás“ reményében eljára a „rókatáncot“ az egyik menyecske, ami idegesiklandó mozdulatokkal szokott rendszerint egybekötve lenni s amiben nagy gyönyörűsége telik az úrinépnek.

Számrejtvény.

Szabó László-tól.

7	6	15	Közismert fém.
2	7	14	9 Férfinév.
13	8	7	6 Vezuvon is található.
11	12	10	6 4 Vadállat.
4	5	2	1 6 12 A férfiaknak egyik gyönyörűsége
1	6	10	8 3 5 A vadnak nem barátja.
			1—15 Egy igen örvendetes esemény.

Megfejtési határidő 1907. december hó 15.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 47. számában közölt talány megfejtése

„Amerikai pénzválság.“

Helyesen fejtették meg: Döme Ferenc, Györkös László, Berger Kárdos József, Kiss Béla, Szalánczy Piroška, Bakos Tilda, Barát Károly, Lehotzky Jolán, Virág Gábor, Kertész Béla, Németh Péter, Szabó István, Hegedűs Béla, Kovács Ferenc, Kerek István, Kósa József.

A sorshuzásnál Kovács Ferenc nevének huztuk ki elsőnek, kinek egy érdekes könyvet küldöttünk.

== A „Független Ujság“-ra fizessünk elő mielőbb, hogy a lap szétküldésében akadály ne legyen.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezele jelentése 1907 november 27.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 12—81·40 K., helybeli borjúhús 1·10—1·30 K., sertéshus 104—1·12 K., szalonna füstölt 148—152 K., szalonna, olvasztani való 1·40—1·44 K., hárj 152—154 K., sertésszir 1·52—1·56 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1·30—1·60 K., hazai sonka 1·60—1·80 K. szalám 4—4·40 K.

Baromfi-félék: ———— K., rántani való csirke 1·80—2— K., sütni való csirke 2·20—2·60 K., kacska, hizott 4—6— K., lud hizott 12—16— K., pulyka, hizott 6—8— K. páronkint. Vágott hizott liba 1·20 1·32 K., vágott hizott kappan, karsa és pulyka 1·40 1·60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendő). Buza 24·80.—25·85 K. Rozs 23·30 K-tól 23·40 K-ig. Árpa 15·40 K-tól 15·66 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 11·60—17— K. Tengeri 13·50—14— K. **Teavaj:** (centrifugált) 2·30—2·50 K., főzővaj 1·60—1·80 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 12—20 fillér.

Tojás: bácskai 90—92 K., erdélyi apróbb áru ———— K. ládánként (1440 drb). Apadt ———— K., meszes ———— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 4·40—5·20 K., rózsa új 4—5— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt ———— K., mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	38—	37·60	37·20	36·80	36·40	35·80	35—	31—

Takarmányvásár. Réti széna 7—8·40 muhar 7·60—8·40 zsup-szalma 5·80—6— alomszalma 4·60—5·50

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:

Rubinek Gyula,

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

71411/IV. sz.

HIRDETMÉNY.

A mezőhegyesi m. kir. ménésbirtokon levő alább felsorolt **hízó állatok** és ugyanezen ménésbirtok répaszeszgyáraiban előállított **konting. finomított szesz eladására**, nemkülönben a mezőhegyesi ménésbirtok és a palánkai csikótelep részére szállítandó **pörkölt szalonna** **szállításának** biztosítása iránt folyó évi december hó 16-án délelőtt 11 órakor a vezetésem alatt álló miniszteriumban zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül: 468 drb nyugati fajta hízó ökör, 250 drb hizott sertés után származó hus, 500 drb szopós bárány, 1000 hektoliter konting. finomított szesz Mezőhegyesen és 700 hektoliter konting. finomított szesz Gödöllőről.

Beszerezésre kerül: a mezőhegyesi ménésbirtok részére 700 q. a palánkai csikótelep részére pedig 125 q pörkölt szalonna.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egykoronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott sajátkezűleg aláírt zárt ajánlatokat az egyes csoportoknak megfelelő felirással jelezve, legkésőbb **folyó évi december hó 16-ik napjának délelőtt 11 órájáig** a vezetésem alatti miniszterium házi pénztáránál (félemelet 29. sz. ajtó) nyújtsák be; később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ugy az eladási, mint a szállítási részletes feltételek a vezetésem alatt álló miniszteriumban a gazdasági főigazgatónál, valamint a mezőhegyesi ménésbirtok igazgatóságánál megszerezhetők és kívánatra megküldetnek.

Budapest, 1907 november hó 16.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

ifj. Kovács József Orosháza

Magyar házi-ipar. Magyar termények. Söprűk, szatyorok, gyékények, bőrbojcsok, posztócipők, mák, bab, kása, szalonna, paprika legolcsóbban szállítja:

ifj. Kovács József Orosháza

1908. Hatodik évfolyam. 1908.

Egy állatkedvelő sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfi- és házinyulenyésztési **heti képes** szaklapot, a

„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,

mely a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő- és diszmadár-, galamb- és házinyulenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja.

Főszerkesztő:

HREBLAY EMIL
állatenyésztési felügyelő.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: **Egy évre 10 K, félévre 5 K.** A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. Levélszekerényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K, félévre 5 K) a szerényebb és lekényesebb igényeket is kielégíti. — Előfizetési pénzek e cím alatt: **„Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének, Budapest-Rákospalota, V. utca 3. sz. küldendők.** Ezen **heti képes** szaklapot a szerkesztőség mindenkinek, aki levelezőlapon hozzá fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatónak, mert a szerkesztő azt akarja, hogy a hézagpótló lapot minden tenyésztő megismerje. **A ki a „Baromfitenyésztés“-re egy évre 10 koronával egyszerre már most előfizet, az ezen évben teljesen ingyen kapja a lapot.**

71267. IV/2. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A fenyőházi kincstári fürdő- és nyaralótelepen építendő nagyszálló létesítéséhez szükséges: föld, kőműves és elhelyező; vasbeton, kőfaragó, vas, ács, aeternit-tetőfedő, bádogos, szobrász, asztalos, lakatos, mázó, üveges, dolomentpadló, burkoló, szobafestő, kályhás, redőny, vízvezeték és csatornázás, villamosvilágítás, villamoscsengő és telefon, személyfelvonó, aszfalt-munkák, feliratok és számok szállítása, illetve teljesítésére nyilvános árlejtést hirdetek.

1. Az árlejtésben résztvehetnek minden szakértő hazai iparosok és vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat az egyes munkacsoportokra külön-külön, vagy összes munkákra együttesen is tehető.

3. Ajánlattevők tartoznak egységárait s az ezek alapján kiszámított vállalati végösszeget a díjtalanul rendelkezésükre bocsátott ajánlati ívekbe beírni, megjegyezvén, hogy e célra csakis a kibocsátott ajánlati ívek használhatók.

4. Az egykoronás bélyeggel ellátott s lepecsételt ajánlatok legkésőbb **1907. évi dec. hó 9-én d. e 12 óráig** a m. kir. gazdasági műszaki hivatalhoz (V., Vécsey-u. 3.) nyújtandók be. Később érkezett vagy távirati úton küldött ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

5. A beadott ajánlatok 1907. évi dec. hó 9-én d. e. 12 órakor a m. kir. gazdasági műszaki hivatalban fognak nyilvánosan felbontatni.

6. Tartoznak az ajánlattevők az általános feltételek 6. §-ában előírt, az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzt az ott körülírt módot és kikötéseket mellett bármely kir. adóhivatali vagy állampénztárnál befizetni s az erről szóló letétnyugtát az ajánlatához csatolni. Kézpénz vagy értkpapír az ajánlatához nem csatolható.

7. Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül szabadon választhassak s esetleg egyik vagy másik munkát teljesen visszavonhassam.

8. A munkára vonatkozó általános, részletes és különleges feltételek, a szerződéstervezet, valamint az eredeti és részletes jóváhagyott tervezet Budapesten, a m. kir. gazdasági műszaki hivatalnál (Vécsey-u. 3. sz.), Fenyőházán a kincstári fürdőfelügyelőségénél és Liptóújváron a főerdőhivatal építési osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szolgáltatnak ki az ajánlati ívek is.

9. Az összes munkák 1909. év április 1-ig teljesen befejezendők s rendeltetésüknek átadandók.

Budapest, 1907 november 16.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Baromfitenyésztők Lapja

a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének hivatalos közlönye, a legjobb és legelterjedtebb baromfitenyésztési szaklap. Minden tenyésztőre nélkülözhetetlen. Hirdetésekre a legalkalmasabb. Előfizetési ára, mint az egyesület tagsági díja 8 kor. egy évre. Olesó hirdetési díjak Szerkesztőség és kiadóhivatala: Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám, Köztelek, I. emelet 10. szám.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. 27

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1907. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtükéletesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

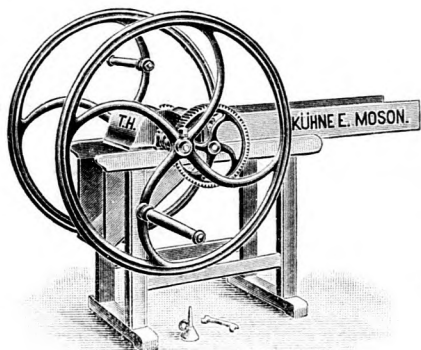
Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

KÜHNE E.

hazánk legrégibb mezőgazdasági gépgyára ::

MOSONBAN

FŐRAKTÁR:
Budapest, VI., Váci-körut 57a

:: elismert gondos kivitelben szállit ::

szecskavágógépeket,

répavágókat, darálókat, ::

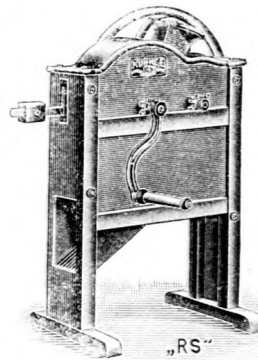
takarmányfüllesztőket,

„TORNADO“ kukoriczaszár-

tépőket, MORZSOLÓKAT,

burgonyamosó-gépeket, ::

teljes takarmánykamra-berendezéseket

FIÓKRAKTÁR:
Debreczen és
Temesvár ::

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek az év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar” ezimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

71439. IV/I.—1907. sz.

Hirdetmény.

A fogarasi m. kir. ménesbirtok igazgatósága

1400 q. rozs és 1600 q. buza

szükségletének biztosítására zárt írásbeli versenytárgyalást hirdet. A buzának legalább 76, a rozsnek 68—70 kg.-osnak kell lennie.

Az 5% bánatpénzzel és mintával felszerelt ajánlatok legkésőbb

f. évi december hó 6-án délelőtt 11 óráig

közvetlenül a fogarasi ménesbirtok igazgatóságához nyújtandók be, hol a közelebbi feltételek is megtudhatók.

Budapest, 1907 november 20.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1.970.340.— kor.
Tartalékok 64.760.16 kor.

	Összesen	
1901. évi fölösleg	90.349.— kor.	
1902. évi fölösleg	59.782.26 kor.	
1903. évi fölösleg	109.831.73 kor.	
1904. évi fölösleg	72.458.23 kor.	
1905. évi fölösleg	61.730.80 kor.	
1906. évi fölösleg	39.243.05 kor.	
	2.735.104.16 kor.	

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetfeleslegét 61 egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetfeleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosításokkal minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocznkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photoithografialag legszebben, legolcsóbban sokszorosíttatnak.

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá

mindennemű egyéb

Mútrágyafélét, azonkívül

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban

szállít a

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.